

Asia: VN/6791/2026

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Nykytila ja sen arviointi

Esityksen tavoitteena on poistaa päällekkäisiä tehtäviä KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten väliltä. Nykytilan arvioissa esitetään tiettyjä päällekkäisyyksiä sekä epäselvyyksiä. Nykytilan arviosta ei käy selvästi ilmi, onko kaikki tehtävät vakiintuneet vielä TE2024 uudistuksen myötä, ja mihin perustuu päätetyt tehtävien lakkautukset. Esimerkiksi työttömyysturvan vaativien työvoimapolitiittisten lausuntojen arvioissa todetaan "Selvityksen perusteella KEHA-keskuksen keskitetty tehtävä työttömyysturvan vaativissa asiantuntijalausunnoissa nähdään tarkoituksenmukaisena säilyttää ennallaan myös jatkossa yhdenmukaisen lausuntokäytännön ja käsittelyaikojen yhdenmukaistamisen vuoksi. TEM tai kunnat eivät nostaneet esimerkkejä päällekkäisyydestä jaettuun työttömyysturvatehtävään liittyen." Epäselvyys liittyy vain asiakasnäkökulmaan kyseisen tehtävän osalta. Alueellista arviointia ei ole tehty laajemmin, ja epäselväksi tältä osin jää, millaiset vaikutukset tehtävien lakkautuksella tulee olemaan eri kokoluokan työllisyysalueisiin.

2. Tavoitteet

Tavoitteita voidaan pitää osin perusteltuina. Epäselväksi jää, onko näin laaja tehtävien lakkautus ensisijaisesti säästötoimenpide, sillä osalle lakkautettavista tehtävistä nähdään kuntien ja työvoimaviranomaisten osalta selkeä tarve.

3. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Oikeudellinen tuki: epäselväksi jää, asettaako lakkautus työllisyysalueet eriarvoiseen asemaan, onko työllisyysalueilla yhtälaiset resurssit hyödyntää juridista tukea omana tuotantona.

Osaamisen kehittämisen tehtävä: asiakasrajapinnassa työskentelevät henkilöt ovat kokeneet tämän erittäin hyödylliseksi. Epäselväksi jää, voiko koulutuksen laatu ja määrä heikentyä työllisyysalueesta riippuen, ja millaiset taloudelliset vaikutukset kunnille ja työllisyysalueille lakkautuksella on.

ONNI-toiminnan osalta esitys ei luo selvää kuvaa, kenen toteuttamana ja millaisella palvelulla tähän palveluvajeeseen voidaan vastata. Hyvinvointialueiden säästöpainneiden vuoksi on epärealistista ajatella sieltä löytyvän lisäresursseja, ja toisaalta nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus ei ole työllisyysalueiden ensisijainen tehtävä. Esityksen mukaisesti kunnat voivat pohtia resurssointia tehtävään, joka asettaa asiakkaat epätasa-arvoiseen asemaan asuinalueesta ja taloudellisista resursseista riippuen.

Vaikutuksissa todetaan, että taloudellisia vaikutuksia kunnille ei synny. Toisaalta sama kappale toteaa, että "laissa ei kuitenkaan määritellä tarkemmin tarjottavan neuvontapalvelun määrällistä tai laadullista tasoa, joten jäisi työvoimaviranomaisten omaan harkintaan määrittää niin neuvontapalveluihin kuin muihinkin KEHA-keskuksesta lakkautettaviin tehtäviin kohdennettavan resurssoinnin tarkoituksenmukainen taso." Tästä voidaan päätellä, että ilman lisäresurssointia laadun heikkenemistä ja alueellista eriytymistä tulee väistämättä tapahtumaan.

4. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Positiivisena tavoitteena on purkaa päällekkäisyyksiä eri virastojen ja työtehtävien välillä. Huomioitavaa on kuitenkin, että mitään muita konkreettisia toteutusvaihtoehtoja ei esitetä, kuin suorat tehtävien lakkautukset.

a. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

-

b. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta

-

c. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

-

6. Lakia alemman asteinen sääntely

-

7. Voimaantulo

-

8. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

-

9. Muuta

Tehtävien tarkastelua voidaan pitää perusteltuna esityksen perusteella. TE2024 uudistuksen voimaantulosta on kulunut lyhyt aika, ja esityksestä ei käy selkeästi ilmi, miltä osin tehtävien päällekkäisyys johtuu lyhyestä siirtymäajasta. Esitys ei tuo muita toteutusvaihtoehtoja kuin suorat lakkautukset, vaikka osassa tehtäviä on tunnistettu selkeä hyöty ja tarve KEHA-keskuksen tuottamille palveluille. Esitys ei myöskään huomioi riittävästi alueellisia eroja resurssien ja talouden suhteen kun tarkastellaan esimerkiksi henkilöstön koulutettavuutta tai ONNI-toimintaa. Vaikutukset heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleviin eivät käy ilmi esityksestä, eikä vaikutukset työllisyysvirkailijoiden työmäärän lisääntymiseen tilanteessa, jossa työttömyys on jo ennätyslukemissa. Lain voimaantulon jälkeinen siirtymäaika on verrattain lyhyt huomioiden mahdolliset lisä- tai uudelleenresursointi tarpeet kunnilla ja työllisyysalueilla.

Kuuramaa Kari
Taipalsaaren kunta

Seppäläinen Hanne
Taipalsaaren kunta - Elinvoimapalvelut